

1. මූල්‍ය ප්‍රකාශන

1.1 තත්වගණනය කළ මතය

සමුපකාර තොග වෙළඳ සංස්ථාවේ (“සංස්ථාව”) සහ එහි පරිපාලිත සමාගම්වල (සමූහයේ) 2018 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය තත්ව ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ විස්තීර්ණ ආදායම් ප්‍රකාශනය, හිමිකම් වෙනස්වීමේ ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනය සහ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලට අදාළ සටහන්, සාරාංශගත වැදගත් ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවලින් සමන්විත 2018 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154(1) ව්‍යවස්ථාව සමඟ සංයෝජිතව කියවිය යුතු 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ සහ 1971 අංක 38 දරන මුදල් පනතේ විධිවිධාන ප්‍රකාරව මාගේ විධානය යටතේ විගණනය කරන ලදී. පාර්ලිමේන්තුව වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතු යැයි මා අදහස් කරන මාගේ අදහස් දැක්වීම් හා නිරීක්ෂණයන් මෙම වාර්තාවේ දැක්වේ.

මෙම වාර්තාවේ 1.5 ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණුවලින් වන බලපෑම හැර, සංස්ථාවේ සහ එහි පරිපාලිත සමාගම්වල (සමූහයේ) 2018 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය තත්වය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා එහි මූල්‍ය කාර්යසාධනය හා මුදල් ප්‍රවාහ සත්‍ය හා සාධාරණ ලෙස දැක්වෙන අයුරින් ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කර ඇති බව මා දරන්නා වූ මතය වේ.

1.2 තත්වගණනය කළ මතය සඳහා පදනම

මෙම වාර්තාවේ 1.5 ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණු මත පදනම්ව මාගේ මතය තත්වගණනය කරනු ලැබේ.

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිතීන්ට (ශ්‍රී.ලං.වි.ප්‍ර.) අනුකූලව මා විගණනය සිදු කරන ලදී. මෙම විගණන ප්‍රමිතීන් යටතේ වූ මාගේ වගකීම, මෙම වාර්තාවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම යන කොටසේ තවදුරටත් විස්තර කර ඇත. මාගේ තත්වගණනය කළ මතය සඳහා පදනමක් සැපයීම උදෙසා මා විසින් ලබාගෙන ඇති විගණන සාක්ෂි ප්‍රමාණවත් සහ උචිත බව මාගේ විශ්වාසයයි.

1.3 මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් කළමනාකරණයේ සහ ඊට සම්බන්ධ පාලනය කරන පාර්ශවයන්ගේ වගකීම්

මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව පිළියෙල කිරීම හා සාධාරණ ලෙස ඉදිරිපත් කිරීම සහ වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් ඇතිවිය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොරව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවනු පිණිස අවශ්‍ය වන අභ්‍යන්තර පාලනයන් තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීම වේ.

මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමේදී, සංස්ථාව අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යාමේ හැකියාව තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීමක් වන අතර, කළමනාකාරිත්වය සංස්ථාව ඇවර කිරීමට අදහස් කරන්නේ නම් හෝ වෙනත් විකල්පයක් නොමැති විටදී මෙහෙයුම් නැවැත්වීමට කටයුතු කරන්නේ නම් හැර අඛණ්ඩ පැවැත්මේ පදනම මත ගිණුම් තැබීම හා සංස්ථාවේ අඛණ්ඩ පැවැත්මට අදාළ කරුණු අනාවරණය කිරීමද කළමනාකරණයේ වගකීමකි.

සංස්ථාවේ මූල්‍ය වාර්තාකරණ ක්‍රියාවලිය සම්බන්ධව පරීක්ෂා කිරීමේ වගකීම, සම්බන්ධ පාර්ශව විසින් දරනු ලබයි.

2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 16(1) උප වගන්තිය ප්‍රකාරව සංස්ථාවේ වාර්ෂික සහ කාලීන මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවන පරිදි ස්වකීය ආදායම්, වියදම්, වත්කම් හා බැරකම් පිළිබඳ නිසි පරිදි පොත්පත් හා වාර්තා පවත්වාගෙන යා යුතුය.

1.4 විගණන විෂය පථය (මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම)

සමස්තයක් ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශන, වංචා සහ වැරදි නිසා ඇතිවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොර බවට සාධාරණ තහවුරුවක් ලබාදීම සහ මාගේ මතය ඇතුළත් විගණන වාර්තාව නිකුත් කිරීම මාගේ අරමුණ වේ. සාධාරණ සහතිකවීම උසස් මට්ටමේ සහතිකවීමක් වන නමුත්, ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනය සිදු කිරීමේදී එය සෑමවිටම ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් අනාවරණය කරගන්නා බවට වන තහවුරු කිරීමක් නොවනු ඇත. වංචා සහ වැරදි තනි හෝ සාමූහික ලෙස බලපෑම නිසා ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවිය හැකි අතර, මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන පදනම් කරගනිමින් පරිශීලකයන් විසින් ගනු ලබන ආර්ථික තීරණ කෙරෙහි බලපෑමක් විය හැකි බව අපේක්ෂා කෙරේ.

මා විසින් වෘත්තීය විනිශ්චය සහ වෘත්තීය සැකමුසුබවින් යුතුව ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනය කරන ලදී. තවද ,

- වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇති විය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගේ අවදානම් හඳුනාගැනීමේදී හා තක්සේරුකිරීමේදී අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කිරීමෙන් වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් ඇතිවන්නා වූ අවදානම් මඟහරවා ගැනීමට ප්‍රමාණවත් සහ සුදුසු විගණන සාක්ෂි ලබාගැනීම මාගේ මතයට පදනම් වේ. වරදක් නිසා සිදුවන බලපෑමට වඩා වංචාවක් හේතුවෙන් සිදුකරන ලද ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් හඳුනා නොගැනීම මගින් සිදුවන්නා වූ බලපෑම ප්‍රබල වන අතර දුස්ස්ථානිකය, ව්‍යාජ ලේඛන සැකසීම ,වේතනාන්විත මඟහැරීම හෝ අභ්‍යන්තර පාලනයන් මඟ හැරීම වංචාවක් ඇතිවීමට හේතු වේ.
- අවස්ථාවෝචිත උචිත විගණන සැලසුම් කිරීම පිණිස සමාගමේ අභ්‍යන්තර පාලනය සම්බන්ධයෙන් අවබෝධයක් ලබා ගන්නා ලද නමුත්, අභ්‍යන්තර පාලනයේ සඵලදායීත්වය පිළිබඳ මතයක් ප්‍රකාශ කිරීමට අදහස් නොකරයි.
- කළමනාකරණය විසින් අනුගමනය කරන ලද ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවල උචිතභාවය සහ යොදාගන්නා ලද ගිණුම්කරණ ඇස්තමේන්තුවල හා සම්බන්ධිත හෙළිදරව් කිරීම්වල සාධාරණත්වය ඇගයීම.
- සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් හේතුවෙන් සංස්ථාවේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ ප්‍රමාණාත්මක අවිනිශ්චිතතාවයක් තිබේද යන්න සම්බන්ධයෙන් ලබාගත් විගණන සාක්ෂි මත පදනම්ව ගිණුම්කරණය සඳහා ආයතනයේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ පදනම යොදා ගැනීමේ අදාලත්වය තීරණය කරන ලදී. ප්‍රමාණවත් අවිනිශ්චිතතාවයක් ඇති බවට මා නිගමනය කරන්නේ නම් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඒ සම්බන්ධයෙන් වූ හෙළිදරව්කිරීම් වලට මාගේ විගණන වාර්තාවේ අවධානය යොමු කළ යුතු අතර, එම හෙළිදරව්කිරීම් ප්‍රමාණවත් නොවන්නේ නම් මාගේ මතය විකරණය කළ යුතුය. කෙසේ වුවද, අනාගත සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් මත අඛණ්ඩ පැවැත්ම අවසන් වීමට හැකිය.
- මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ව්‍යුහය හා අන්තර්ගතය සඳහා පාදක වූ ගනුදෙනු හා සිද්ධීන් උචිත හා සාධාරණව ඇතුළත් වී ඇති බව සහ හෙළිදරව් කිරීම් ඇතුළත් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සමස්ථ ඉදිරිපත් කිරීම් අගයන ලදී.

හැකි තාක් දුරට හා අවශ්‍ය ඕනෑම විටෙක පහත සඳහන් දෑ පරීක්ෂා කිරීම සඳහා විගණන විෂය පථයද පුළුල් කර ඇත.

- තොරතුරු ඉදිරිපත් කිරීම සම්බන්ධයෙන් බලන කළ සංස්ථාවේ කාර්යයන් අඛණ්ඩව ඇගයීමට හැකිවන පරිදි එහි සංවිධානය, පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි විධිමත්ව හා ප්‍රමාණාත්මකව සැලසුම් කර තිබේද යන බව සහ එකී පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි ඵලදායී ලෙස පවත්වාගෙන යනු ලැබේ ද යන බව;
- යම් අදාළ ලිඛිත නීතියකට හෝ සංස්ථාවේ පාලක මණ්ඩලය විසින් නිකුත් කරන ලද වෙනත් පොදු හෝ විශේෂ විධානයකට අනුකූලව, සංස්ථාව ක්‍රියා කර ඇති බව,
- සිය බලතල, කර්තව්‍ය සහ කාර්යයන්ට අනුකූලව කටයුතු කර ඇති බව,
- සම්පත් සකසුරුවම් ලෙස, කාර්යක්ෂම ලෙස සහ ඵලදායී ලෙස කාලසීමාවන් තුළ සහ අදාළ නීතිරීතිවලට අනුකූලව ප්‍රසම්පාදනය කර භාවිතා කර ඇති බව,

1.5 මූල්‍ය ප්‍රකාශන

1.5.1 ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතිවලට අනුකූල නොවීම

අදාළ ප්‍රමිතියට යොමුව සහිතව අනුකූල නොවීම	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>(අ) ශ්‍රී.ල.ගි.ප්‍ර. 08 - ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්ති, ගිණුම්කරණ ඇස්තමේන්තුවල වෙනස්වීම් හා වැරදි</p>	<p>දක්වා ඇති කරුණු සම්බන්ධව එකඟතාවය පල කරමි. ඒ අනුව 2017 වසර සඳහා ගණනය කරන ලද කෙටුම් කුලී මුදල රු. 290,802,512 ක් වන අතර , 2018 වසරේදී එම මුදල රු. 38,598,256.86 ක් වේ .</p>	<p>ප්‍රමිතිය ප්‍රකාරව කටයුතු කල යුතුය.</p>
<p>ප්‍රමිතිය ප්‍රකාරව පෙර කාල පරිච්ඡේදවල සිදු වූ වැරදි ඒවා සොයා ගැනීමෙන් පසුව ඒවා නිකුත් කිරීම සඳහා අනුමත කරනු ලබන පළමු මූල්‍ය ප්‍රකාශන කට්ටලයෙහි වරද සිදුවූ කාල පරිච්ඡේද සඳහා ඉදිරිපත් කර ඇති සන්සන්දනාත්මක අගයන් නැවත ප්‍රකාශ කිරීමෙන් අනිත්‍යයෝගීව ගැලපිය යුතු ය. එසේ වුව ද,</p>		
<ul style="list-style-type: none"> • විගණනයට ඉදිරිපත් වූ තොරතුරු අනුව දේශීය සහල් ව්‍යාපෘතියේ 2017 වර්ෂයට අදාළ රු.234,503,308 ක් වූ කෙටුම් කුලී වියදම සමාලෝචිත වර්ෂයේ කෙටුම් කුලී වශයෙන් ගිණුම්ගත කර තිබුණි. ඒ අනුව සමාලෝචිත වර්ෂයේ උනතාවය එම ප්‍රමාණයෙන් වැඩියෙන් දක්වා තිබුණි. 		

- ආනයනික සහල් ව්‍යාපෘතියට අදාලව 2017 වර්ෂය තුළ ගෙවන ලද පාලක හා නියෝජිත ගාස්තු වියදමින් සංස්ථාව වෙත ආපසු ලැබිය යුතු රු.6,028,355 ක් සමාලෝචිත වර්ෂයේ ආදායමක් වශයෙන් හඳුනා ගැනීමහේතුවෙන් සමාලෝචිත වර්ෂයේ උනන්දුව සහ සම්ප්‍රවේණිත අරමුදල එම ප්‍රමාණයෙන් අඩුවෙන් දක්වා තිබුණි

මෙම ගාස්තු 2017 වසරේ ආනයනික සහල් ගැණුම් තුළ ඇතුළත්ව ඇත. සතොස වෙත නැව් සංස්ථාව විසින් රු.6,028,354.73 ක මුදලක් ගෙවීමට ඇත. මේ පිළිබඳව සතොස වෙත එම සංස්ථාව විසින් අදාල තොරතුරු දැනුම් දුන් පසු 2018 වසරේ ගිණුම් වල එම ලැබිය යුතු මුදල වෙනත් ආදායම් ලෙස ආනයනික සහල් ව්‍යාපෘතිය යටතේ ගිණුම්ගත කර ඇත.

(ආ) ශ්‍රී.ල.ගි.ප්‍ර. 16:- දේපල පිරියත හා උපකරණ

- වත්කමක අවශේෂ වටිනාකම සහ ප්‍රයෝජනවත් ජීවිත කාලය අඩු තරමින් සෑම මුදල් වර්ෂයක් අවසානයේදීම සමාලෝචනය කළ යුතු අතර අපේක්ෂා තත්ත්වයන් ඉහත දී කළ ඇස්තමේන්තුවලින් වෙනස් වන්නේ නම් එම වෙනස්කම ශ්‍රී.ල.ගි.ප්‍ර. 08 ප්‍රකාරව ගිණුම්කරණ ඇස්තමේන්තුවක වෙනසක් ලෙස ගිණුම්ගත කළ යුතුය. කෙසේ වෙතත්, 2018 දෙසැම්බර් 31 දිනට ලියාපදිංචි අගය රු.535,560,027 ක් වූ සංස්ථාවේ ගොඩනැගිලි, කල්බදු ඉඩම්වල පිහිටි ගොඩනැගිලි වැඩිදියුණු කිරීම්, යන්ත්‍රෝපකරණ , මෝටර් රථ, ලීබඩු හා සවිකිරීම්, කාර්යාල උපකරණ සහ පරිගණක හා පරිගණක උපාංග වල අවශේෂ වටිනාකම සහ ප්‍රයෝජනවත් ජීවිත කාලය සමාලෝචනය කර නොතිබුණි.

මෙම කටයුතු සෑම වසරකම සිදු කිරීමේදී ලංකාව වටා ඇති සංස්ථාව සතු වත්කම් ප්‍රත්‍යාගණනය කිරීමට ගතවන කාලය සහ පිරිවැය පිළිබඳව සලකා බැලීමේදී එම කටයුත්ත වසරක් පාසා සිදු කිරීම ප්‍රායෝගිකව අපහසු වන බැවින් ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත වලට අනුව ස්ථාවර වත්කම් වර්ෂ 5- 3 අතර කාලයක් තුළ ප්‍රත්‍යාගණනය කිරීමට සංස්ථාව විසින් කටයුතු කරගෙන යනු ලබයි.

- සම්පූර්ණයෙන් ක්ෂය කරන ලද සහ තවමත් භාවිතයට ගනු ලබන සංස්ථාවට අයත් යන්ත්‍රෝපකරණ 19 ක, ලී බඩු හා සවි කිරීම් 474 ක, මෝටර් රථ 94 ක, මෙවලම් සහ උපකරණ 14 ක , කාර්යාල උපකරණ 149 ක සහ පරිගණක හා පරිගණක උපාංග 250 ක ධාරණ අගය මූල්‍ය ප්‍රකාශන වල හෙළිදරව් කර නොතිබුණි.

2019 වසරේ සිට මූල්‍ය ප්‍රකාශන වල සම්පූර්ණයෙන්ම ක්ෂය කරන ලද ස්ථාවර වත්කම් වල ධාරණ අගය හෙළිදරව් කිරීමට පියවර ගෙන ඇත.

සම්පූර්ණයෙන් ක්ෂය කරන ලද සහ තවමත් භාවිතයට ගනු ලබන දේපල පිරියත උපකරණ සම්බන්ධයෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශන වල හෙළිදරව් කළ යුතුය.

(ඇ) ශ්‍රී.ලං.ගි.ප්‍ර 37 - ප්‍රතිපාදන අසම්භාව්‍ය වගකීම් සහ අසම්භාව්‍ය වත්කම්

ප්‍රමිතිය ප්‍රකාරව අස්ථිත්වයක් අසම්භාව්‍ය වත්කම් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල හඳුනානොගත යුතු වුවද, සංස්ථාව විසින් ආනයනික සහල් ව්‍යාපෘතිය යටතේ සිදු වූ තොග අස්ථානගත වීම් සම්බන්ධයෙන් විභාග වෙමින් පවතින නඩුවකින් ලැබිය යුතු බවට අපේක්ෂා කරන රු.25,900,236 ක් වත්කම් ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල හඳුනාගෙන තිබුණි.

මෙම තොගය තොග හානි ලෙස හඳුනා ගැනීමේදී විකුණුම් පිරිවැයෙන් එම වටිනාකම ඉවත් කර ගැලපීම් සිදු කළ යුතුය. තොග හානි ලෙස හඳුනා ගැනීම සඳහා මේ වනතුරු කිසිදු උපදෙසක් හෝ අනුමැතියක් මූල්‍ය අංශය වෙත ලැබී නොමැත. මෙම දේපළ රාජ්‍ය දේපළ ගණයට වැටෙන බැවින්, ගිණුම් වලින් තොග හානි ලෙස කපා හැරීමට මූල්‍ය අංශයට අධිකාරී බලයක් නොමැත.

ප්‍රමිතිය ප්‍රකාරව කටයුතු කල යුතුය.

1.5.2 ගිණුම්කරණ අඩුපාඩු

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) 2018 දෙසැම්බර් 31 දිනට ගොඩනැගිලි දෙපාර්තමේන්තු තොගය ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශන වල දක්වා ඇති රු.4,143,032 ක් වූ ගොඩනැගිලි ද්‍රව්‍ය තොගය 2004 වර්ෂයේ සිට මූල්‍ය ප්‍රකාශන වල දක්වා තිබෙන නමුත් එහි භෞතික පැවැත්ම සම්බන්ධයෙන් විගණන සාක්ෂි මගින් තහවුරු නොවීය. ඒ අනුව 2018 දෙසැම්බර් 31 දිනට තොග ශේෂය එම ප්‍රමාණයෙන් වැඩියෙන් දක්වා තිබුණි.	මෙම වටිනාකම මූල්‍ය ප්‍රකාශන වලින් කපා හැරීමට නම් ඒ සඳහා භාණ්ඩාගාරයෙන් අවසර ලබා ගත යුතුවන අතර, එතෙක් මෙම තොගය මූල්‍ය ප්‍රකාශන වල සඳහන් කළ යුතුය. ඉදිරියේදී මෙම තොගය කපා හැරීම් කමිටුවට ඉදිරිපත් කර මහ භාණ්ඩාගාරයෙන් අවසර ලැබීමෙන් පසු ගිණුම් වලින් කපා හැරීමට කටයුතු කරමි.	භෞතිකව නොපවතින වත්කම් මූල්‍ය ප්‍රකාශන වල වත්කම් වශයෙන් හඳුනා නොගත යුතුය.
(ආ) සංස්ථාවේ ප්‍රධාන කාර්යාලය හා සතොස මෝටර්ස් පිහිටි ඉඩමේ ප්‍රත්‍යාගණිත වටිනාකම රු.2,415,000,000 ක් වුවද එහි වටිනාකම රු.2,621,600,000 ක් වශයෙන් ගිණුම්ගත කිරීම හේතුවෙන් ඉඩම් හා ආයෝජන දේපලවල වටිනාකම රු.206,600,000 කින් වැඩියෙන් දක්වා තිබුණි.	මෙම කරුණ සම්බන්ධව අප තක්සේරුකරු සමඟ සාකච්ඡා කරන ලදී. ඔහුගේ ප්‍රකාශයට අනුව ගිණුම්ගත කරන ලද අගයන් සහ ස්ථාවර වත්කම් ලේඛනයේ සඳහන්ව ඇති අගයන් නිවැරදි වේ. තක්සේරු ලේඛනයේ ඇත්තේ කෙටුම්පතක් වන අතර, එම ලේඛනය නිවැරදි කර ඉතා ඉක්මනින් සතොස වෙත ලබා දීමට අවශ්‍ය පියවර ගන්නා බව තක්සේරුකරු විසින් එකඟ වන ලදී. ඒ අනුව වාර්තාව ඉතා ඉක්මනින් විගණන අංශය වෙත ඉදිරිපත්	වත්කම් වල ප්‍රත්‍යාගණිත වටිනාකම ගිණුම්ගත කල යුතුය.

කිරීමට කටයුතු කරනු ලබන බව දන්වා සිටිමි .

(ඇ) මාතර පිහිටි වර්ග අඩි 2944 ක් වූ ගබඩාවෙහි ප්‍රත්‍යාගණන අගය රු.3,532,800 ක් වුවද එය රු.1,177,600 වශයෙන් ගිණුම්ගත කිරීම හේතුවෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ගොඩනැගිලි වටිනාකම රු.2,355,200 ක් අඩුවෙන් දක්වා තිබුණි.

නිවැරදි කළ ලේඛනයක් ලබා දීමට තක්සේරුකරු විසින් එකඟ වූ අතර, අප විසින් ඉතා ඉක්මනින් එම වාර්තාව විගණන අංශය වෙත යොමු කරන බව දන්වා සිටිමි.

වත්කම් වල ප්‍රත්‍යාගණන වටිනාකම ගිණුම්ගත කල යුතුය.

(ඈ) රු.112,943,520 ක් ප්‍රත්‍යාගණන වටිනාකමකින් යුතු හිගුරක්ගොඩ පිහිටි ගොඩනැගිල්ලක් සංවර්ධනය කිරීමට අදාළ අයිතම 15 ක් රු.68,868,000 ක් වශයෙන් ගිණුම්ගත කිරීම හේතුවෙන් ගොඩනැගිලි වැඩිදියුණු කිරීමේ ගිණුමේ ශේෂය රු.44,075,520 කින් අඩුවෙන් දක්වා තිබුණි. ඒ අනුව වර්ෂයේ ක්ෂය වටිනාකමද රු. 1,763,021 ක් අඩුවෙන් ගිණුම් ගත කර තිබුණි.

මෙහි සඳහන් අයිතම 15 ක මිල ගණන් වල වෙළඳපොළ අගය පසුව නිවැරදි කර ඇති බවත්, මෙම ඉඩමේ අයිතිය වෙනත් පාර්ශවයක් සතුව පවතින බවත්, කෙටුම්පත් තක්සේරු වාර්තාව ඒ අනුව නිවැරදි විය යුතු බවත් තක්සේරුකරු විසින් ප්‍රකාශ කරන ලදී .ඒ අනුව මෙම නිවැරදි කිරීම සිදු කර අදාළ වාර්තාව ඉතා ඉක්මණින් විගණන අංශය වෙත ඉදිරිපත් කිරීමට කටයුතු කරනු ලබන බව කාරුණිකව දන්වා සිටිමි .

වත්කම් වල ප්‍රත්‍යාගණන වටිනාකම ගිණුම්ගත කල යුතුය.

(ඉ) ලංකා සතොස ලිමිටඩ් හි කොටස් දායකත්වය වෙනුවෙන් සංස්ථාව මූල්‍ය දායකත්වයක් ලබා දී නොමැති අතර ඒ වෙනුවෙන් සංස්ථාව විසින් ලංකා සතොස ලිමිටඩ් වෙත බදු පදනම මත සපයා ඇති ගොඩනැගිලි සඳහා 2005 වසරේ සිට 2011 වසර දක්වා සමුච්චිත බදු කුලී වටිනාකම වූ රු.66,986,483 ක් ද ලංකා සතොස අලෙවිසැල් හා ගබඩාවන්හි පරිහරණය සඳහා සංස්ථාව විසින් සපයන ලද ස්ථාවර වත්කම්වල වටිනාකම වූ රු. 54,722,228 ක් ද වශයෙන් රු.121,708,711 ක මුදලක් හිලව කර තිබුණි. මෙම වටිනාකමින් ලංකා සතොස ලිමිටඩ් විසින් වෙන්කර දී ඇති

සාමාන්‍යාධිකාරී සතුව මෙම ගණුදෙනුවට අදාළ කැබිනට් පත්‍රිකාව සමග අනෙකුත් ලිපි ඇති බව ප්‍රකාශ කරන ලදී. 2021.03.16 දින පැවති විගණන කමිටුව විසින් සාමාන්‍යාධිකාරී වෙත එම සියළු තොරතුරු ලංකා සතොස ආයතනය වෙත යොමු කරන ලෙසත්, එම තොරතුරු අනුව ලංකා සතොස ආයතනයට මෙම ගණුදෙනු ගිණුම්ගත කිරීමට අවශ්‍ය අනෙකුත් තොරතුරු වෙනොත් ඒවාද ලබා දෙන ලෙස උපදෙස් දෙන ලදී .ඒ අනුව මේ වන විට සාමාන්‍යාධිකාරී විසින් ලංකා සතොස ආයතනයට මෙම තොරතුරු ඉදිරිපත් කර ඇති බව සඳහන් කර සිටිමි .ඒ අනුව ඉදිරියේදී කටයුතු කරමි.

බාහිර පාර්ශවයක් විසින් එකඟතාවය පල නොකළ වටිනාකමක් මූල්‍ය ප්‍රකාශන වල ආයෝජන අත්තිකාරම් වශයෙන් හඳුනා නොගත යුතුය.

රු.22,798,840 ක් සමාලෝචිත වර්ෂයේ මූල්‍ය ජරකාශන වල ආයෝජන වශයෙන් දක්වා තිබුණු අතර ඉතිරි රු.98,909,871 ක් ආයෝජන අත්තිකාරම් වශයෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශන වල දිගුකාලීන වත්කම් යටතේ දක්වා තිබුණි. කෙසේ වුවද, එම වටිනාකම සම්බන්ධයෙන් ලංකා සතොස ලිමිටඩ් විසින් එකඟතාවය පළකර නොතිබුණු අතර ලංකා සතොස ලිමිටඩ්හි මූල්‍ය ජරකාශනවල ඒ සම්බන්ධයෙන් ප්‍රතිපාදනය කර නොතිබුණි.

(ඊ) සමාලෝචිත වර්ෂය තුළ ආයතන 09 කින් සංස්ථාවට ලද ගොඩනැගිලි කුලී ආදායමට අදාළ එකතුව රු. 5,645,127 ක් වූ රඳවා ගැනීමේ බදු ගිණුම්ගත නොකිරීම සහ ආයතන 03 කින් ලද කුලී ආදායම මත රඳවාගැනීමේ බදු වටිනාකම වූ රු.2,585,210 ක් ගිණුම්ගත කිරීමේදී රඳවා ගැනීමේ බදු ප්‍රතිපාදන ගිණුම හර කිරීම වෙනුවට බැර කිරීම හේතුවෙන් රඳවා ගැනීමේ බදු ප්‍රතිපාදන ගිණුමේ ශේෂය රු.10,815,547 ක් අඩුවෙන් දක්වා තිබුණි.

(උ) 2018 දෙසැම්බර් 31 දිනට මුදල් හා මුදල් සමාන දැති ශේෂය තුළ ස්ථාවර තැන්පතු ශේෂය වශයෙන් රු. 19,422,155 ක් දක්වා තිබුණ ද ඉදිරිපත් කරන ලද තොරතුරු අනුව එදිනට ස්ථාවර තැන්පතු ශේෂය රු.18,382,415 ක් වීමෙන් ස්ථාවර තැන්පතු ශේෂය රු. 1,039,739 කින් වැඩියෙන් දක්වා තිබුණි.

2018 වර්ෂය තුළ ගිණුම්ගත කළ යුතු රඳවාගැනීමේ බදු මුදල 2019 වසරේදී නිවැරදිව ගිණුම්ගත කර තිබේ .එම ගණනය කිරීම් වලට අදාළ තොරතුරු විගණනයට යොමු කර තිබේ .

රඳවාගැනීමේ බදු නිවැරදිව ගිණුම්ගත කළ යුතුය.

2011 වසරේ සිට ලෙජරය තුළ දක්වා ඇති ලැබිය යුතු පොළී ආදායම් ගිණුමේ ශේෂය රු. 1,039,739 ඒ තුළ ඇතුළත් කර ඇත .මෙම ශේෂය 2011වසරේ සිට බැංකු ප්‍රකාශන සමග සැසඳීම් කර ඉදිරි මූල්‍ය වාර්තා වල නිවැරදි කිරීමට අවශ්‍ය කටයුතු සිදු කරමි.

ස්ථාවර තැන්පතු වටිනාකම නිවැරදිව ගිණුම්ගත කළ යුතුය.

(ඌ) සමාලෝචිත වර්ෂයට අදාළ ස්ථාවර තැන්පතු, කාලීන තැන්පතු හා ඉතිරිකිරීමේ තැන්පතු පොළී ආදායම වූ රු.2,880,430 ක් වර්ෂයේ අදායම වශයෙන් හඳුනාගෙන ගිණුම් ගත කර නොතිබුණු අතර ඒ අනුව සමාලෝචිත වර්ෂයේ පොළී ආදායම සහ ලැබිය යුතු පොළිය එම ප්‍රමාණයෙන් අඩුවෙන් දක්වා තිබුණි.	මෙම ශේෂයන් 2004 සිට ගිණුම් වල පැවත එන ශේෂ වන අතර ,එම ශේෂ වල සැසඳීම් කටයුතු සිදු කිරීමට මූල්‍ය අංශයේ ප්‍රමාණවත් ලේඛන නොමැත .එමනිසා අදාල ගිණුම් වර්ෂයේ පොළී ආදායම් ලැබීම් නිවැරදිව ගිණුම්ගත කිරීමටත් 2011 සිට ලෙජර ගිණුම් තුළ පවතින හඳුනාගත හැකි ශේෂ ඉදිරි මූල්‍ය වාර්තා වල නිවැරදිව බැංකු ප්‍රකාශන සමග සැසඳීම් කර ඉදිරිපත් කිරීමට කටයුතු කරමි.	වර්ෂයට අදාල පොළී ආදායම නිවැරදිව ගිණුම්ගත කල යුතුය.
(එ) විගණනයට ඉදිරිපත් කරන ලද තොරතුරු අනුව සමාලෝචිත වර්ෂය සඳහා කුලී ආදායම රු.229,528,611 ක් වුවද මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනුව එය රු.230,716,982 ක් වීමෙන් රු.1,188,371 ක වෙනසක් නිරීක්ෂණය විය.	මූල්‍ය අංශයේ පවත්වාගෙන යනු ලබන කුලී ආදායම් ලැබීම් ගිණුමට අනුව 2018 වර්ෂය සඳහා මුළු ආදායම රු. 230,716,982.11 වේ.	වර්ෂයට අදාල කුලී ආදායම නිවැරදිව ගිණුම්ගත කල යුතුය.
(ඒ) සංස්ථාවේ ජංගම ගිණුමට සෘජු ප්‍රේෂණ වශයෙන් ලද රු.8,684,772 ක් වූ තැන්පතු හඳුනාගෙන අදාල ගිණුම් වලට සටහන් කිරීම වෙනුවට හඳුනා නොගත් තැන්පතු වශයෙන් ලැබිය යුතු කුලී ශේෂයෙන් අඩුකර මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල දක්වා තිබුණි.	මෙම ශේෂය 2019 වර්ෂයේ ගිණුම් වල නිවැරදිව ඉදිරිපත් කර තිබේ.	බැංකු ජංගම ගිණුමට ලැබෙන සෘජු ප්‍රේෂණ හඳුනාගෙන නිවැරදි ගිණුම් වලට සටහන් කල යුතුය.
(ඔ) ආනයනික සහල් ව්‍යාපෘතියට අදාලව අස්ථානගත වූ සහල් කි.ග්‍රෑම් 377,175.5 වටිනාකම වූ රු.25,900,236 ක් තොග හානි වශයෙන් හඳුනාගැනීම වෙනුවට ලැබිය යුතු ආදායමක් වශයෙන් හඳුනාගැනීම හේතුවෙන් ආනයනික සහල් ව්‍යාපෘතියේ අලාභය රු.51,800,472 ක් අඩුවෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල දක්වා තිබුණි.	තොග හානි ලෙස හඳුනා ගැනීම සඳහා මේ වනතුරු කිසිදු උපදෙසක් හෝ අනුමැතියක් මූල්‍ය අංශය වෙත ලැබී නොමැත . විගණකාධිපති විසින් ලබා දී ඇති නිර්දේශය මිලග විගණන හා කළමනාකරන කමිටුවේදී සාකච්ඡා කර එම නිර්දේශ අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයට ඉදිරිපත් කර නිසි අනුමැතිය ලැබුණු පසු අදාල ගැලපීම් සිදු කිරීමට කටයුතු කරමි.	අස්ථානගත වූ තොග , තොග හානි වශයෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශන වල හඳුනාගෙන නිවැරදිව ගිණුම්ගත කල යුතුය.
(ඕ) එකතුව රු.1,855,609 ක් වූ ප්‍රයෝජනයට ගත නොහැකි තත්වයේ නිම් තොග වර්ෂය අවසානයේ තොගය තුළ ඇතුළත් වී තිබුණු අතර එම	2018.12.31 දිනට ගබඩා වල අවසාන තොග සත්‍යාපනය සිදු කරන ලදී .එහිදී ගබඩා වල තිබූ තොග වලින් ප්‍රයෝජනයට ගත නොහැකි සහල් තොග කිලෝ	ප්‍රයෝජනයට ගත නොහැකි තත්වයේ තොග, හානි වූ තොග වශයෙන් හඳුනාගෙන ගිණුම්ගත කල යුතුය.

තොග, හානි වූ තොග වශයෙන් හඳුනාගෙන ගිණුම්ගත කර නොතිබීම හේතුවෙන් 2018 දෙසැම්බර් 31 දිනට තොග වටිනාකම එම ප්‍රමාණයෙන් වැඩියෙන් දක්වා තිබුණි.

183,344.10 ක ප්‍රමාණයක් තිබූ අතර ,එම තොගය 2018 වසරේ තොග පිරිවැයේ ගැණුම් තුළ ඇතුළත්ව තිබේ.

මෙම තොග 2019 වසරේදී සත්ත්ව ආහාර ලෙස විකිණීම සිදු කරන ලදී .එම තොගය පිරිවැයට වඩා අඩු මිලට විකුණූ නිසා ,පිරිවැය හා විකුණුම් මිල අතර වෙනස 2018 ගිණුම් වල අවසාන තොග වටිනාකමින් ඉවත් කර දක්වා ඇත .

(ක) ආනයනික සහල් ව්‍යාපෘතිය යටතේ ගැණුම් පිරිවැය වශයෙන් ගිණුම් ගත කරන ලද රු.9,660,966 ක් වටිනා සහල් තොග ආනයනය කර නොමැති බව පසුව හඳුනාගැනීම හේතුවෙන් ව්‍යාපෘතියේ සමීක්ෂණ නියෝජිත ආයතනය විසින් සංස්ථාව වෙත එම මුදල ප්‍රතිපූරණය කර තිබුණි. එය ගැණුම් පිරිවැයෙන් ඉවත් කිරීම වෙනුවට වෙනත් ආදායමක් වශයෙන් හඳුනාගැනීම හේතුවෙන් ව්‍යාපෘතියේ ගැණුම් පිරිවැය එම ප්‍රමාණයෙන් වැඩියෙන් දක්වා තිබුණි.

මෙම මුදල SGS සමාගම වෙතින් සතොස වෙත ගෙවන ලද මුදලකි . ඔවුන්ගේ සමීක්ෂණ වාර්තා වල තිබූ වැරදි තොරතුරු නිසා ඔවුන් විසින් මෙම මුදල සතොස වෙත ගෙවා ඇත .මෙය තොග අලෙවියක් ලෙස සෘජුවම සැලකීමට නොහැකි බැවින් එම මුදල වෙනත් ආදායම් ලෙස ආනයනික සහල් ව්‍යාපෘතිය යටතේ ගිණුම්ගත කර ඇත.

ගැනුම් පිරිවැය තුළ ඇතුළත් වන ගැනුම් පිරිවැය වශයෙන් ඇතුළත් නොකළ යුතු බවට පසුව හඳුනාගත් පිරිවැය ගැනුම් පිරිවැයෙන් ඉවත් කළ යුතු අතර වෙනත් ආදායම් වශයෙන් හඳුනා නොගත යුතුය.

(ඔ) 2018 දෙසැම්බර් 31 දිනට හිගුරක්ගොඩ සහ පන්තෙගමුව ගබඩාවල පැවති සහල් කි.ග්‍රෑ. 47,294 ක වටිනාකම ගණනය කර ගිණුම්ගත කර නොතිබුණි.

පන්තෙගමුව ගබඩාව සතුව කිලෝ 26,208 ක් සහ හිගුරක්ගොඩ ගබඩාව සතුව කිලෝ 22,421 ක් ලෙස මුළු ප්‍රමාණය කිලෝ 48,629 වන අතුරු නිෂ්පාදන තොග ඇතුළත්ව ඇත.

මෙම ව්‍යාපෘතිය වී සහල් කිරීම සඳහා ක්‍රියාත්මක වූ අතර ,සුණු සහල් ,කැඩුණු සහල් හා නිවුඩු නිෂ්පාදනය කිරීම සඳහා ක්‍රියාත්මක කර නොමැත.

එමනිසා මෙම තොග නිවැරදිව ගිණුම්ගත කර මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කර ඇති බව ප්‍රකාශ කරමි.

වර්ෂය අවසන් වන දිනට සියළු ගබඩාවල පැවති සහල් තොග හඳුනාගෙන ගිණුම්ගත කළ යුතුය.

(ව) නාගරික භාණ්ඩාගාර දෙපාර්තමේන්තුවට ගෙවිය යුතු වරිපනම් බදු වටිනාකම රු.79,663,828 ක් වුවද එය රු. 71,984,473 ක් වශයෙන් ගිණුම්ගත කිරීම හේතුවෙන් ගෙවිය යුතු වරිපනම් බදු රු.7,679,355 ක් අඩුවෙන් දක්වා තිබුණි.	2017 වසරේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කරන විට මූල්‍ය අංශය වෙත ලබා දුන් ලියවිලි අනුව ශේෂය රු.71,984,473 ක් විය. 2019 වසරේ ගිණුම් සකස් කිරීමේදී මෙම ශේෂය රු. 79,915,868.73 ක් වූ අතර ,ඒ අනුව අදාල වෙන් කිරීම් නිවැරදිව ගිණුම්ගත කර 2019 වසරේ ගිණුම් වල දක්වා ඇත.	ගෙවිය යුතු වරිපනම් බදු නිවැරදිව ගිණුම්ගත කල යුතුය.
(ජ) ආනයනික සහල් ව්‍යාපෘතිය සඳහා මහජන බැංකුවෙන් ලබාගත් ණය පහසුකම වෙනුවෙන් 2018 දෙසැම්බර් 31 දිනට උපචිත පොළිය රු. 40,412,162 ක් වශයෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල දක්වා තිබුණද බැංකුව විසින් ඉදිරිපත් කරන ලද ලේඛනය අනුව එය රු.50,590,969 ක් වූ අතර රු.10,178,807 ක වෙනසක් නිරීක්ෂණය විය.	2019 වර්ෂය තුල බැංකු ප්‍රකාශන වල දක්වා ඇති 2018 වර්ෂය සඳහා පොළී ගෙවීම වෙනුවෙන් 2018 මූල්‍ය ප්‍රකාශන මගින් වෙන් කළ මුදල රු 40,412,162.කි 2018 වසරේ උපචිත ණය පොළිය 2018 වසරේ ලාභාලාභ ගිණුමෙන් ගලපා ඉවත් කළහොත් ,එම මුදල නැවත ණය මුදලට එකතු කිරීම සිදු කළ නොහැකි බැවින් 2019 වසරේ ගෙවන ලද ණය පොළිය පමණක් ලාභාලාභ ගිණුමෙන් ලාභයට ගලපා 2018 වසර සඳහා තව දුරටත් ගෙවිය යුතු රු. 10,178,807 ක අගය 2019වසරේ ගෙවිය යුතු ණය මුදලට එකතු කර ඇත.	මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇතුළත් උපචිත පොළිය බැංකුව විසින් ඉදිරිපත් කරන ලද ලේඛන සමඟ ගැලපිය යුතුය.
(ච) ඇතැම් ණයගැති ශේෂ සහ ණයහිමිශේෂ මූල්‍ය ප්‍රකාශන වල සෘණ ශේෂ වශයෙන් දක්වා තිබීම හේතුවෙන් සමාලෝචිත වර්ෂය අවසානයේ ලැබියයුතු ශේෂ සහ ගෙවියයුතු ශේෂ පිලිවෙලින් රු.7,760,946 ක් සහ රු.25,647,657 ක් අඩුවෙන් දක්වා තිබුණි.	මෙම ශේෂ දිගුකාලීනව ලෙජර් ගිණුම් තුල නිරූපණය වන ශේෂ වේ. මේවා පරීක්ෂා කර අදාල ගැලපිලි ඉදිරි මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමේදී සිදු කිරීමට කටයුතු කරමි.	සෘණ ශේෂ වශයෙන් දක්වා ඇති ණයහිමි ශේෂ සහ ණයගැති ශේෂ විශ්ලේෂණය කර නිවැරදි ශේෂයන් මූල්‍ය ප්‍රකාශන වල දැක්විය යුතුය.

1.5.3 ඒකාබද්ධ මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීම

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>(අ) සංස්ථාවේ ඒකාබද්ධ මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමේදී පරිපාලිත සමාගම් වන සී/ස සීඩබ්ලිව්ඊ ඉකොනොමික් සෙන්ටර්ස් ස්ඊවිසස් (පුද්) සමාගම සහ සී/ස සීඩබ්ලිව්ඊ කන්ස්ට්‍රක්ෂන් ඇන්ඩ් ඉංජිනියරින් (පුද්) සමාගම යන සමාගම්වල අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය විසින් අනුමත නොකළ සහ විගණනයට</p>	<p>පරිපාලිත සමාගම් විසින් මාර්තු 31 දිනට ගිණුම් පිළියෙල කර අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයට ඉදිරිපත් කරන බැවින්, ඒකාබද්ධ ගිණුම් සකස් කිරීම සඳහා ඉදිරිපත් කරන මූල්‍ය වාර්තා මූල්‍ය අංශ ප්‍රධානී විසින් සහතික කර සතොස වෙත යොමු කිරීම සිදු කරන ලදී.</p>	<p>ඒකාබද්ධ මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමේදී අධ්‍යක්ෂක මණ්ඩලය විසින් අනුමත කරන ලද පරිපාලිත සමාගම් වල ගිණුම් යොදාගත යුතුය.</p>

භාජනය නොකළ මූල්‍ය ප්‍රකාශන යොදා ගෙන තිබුණි.

කෙසේ වුවද 2019 / 2020 ඒකාබද්ධ ගිණුම් සකස් කිරීමට යොමු කරන ලද මූල්‍ය ප්‍රකාශන වලට එම සමාගම් වල අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල අනුමැතිය ලබා ගැනීමට අවශ්‍ය කටයුතු සිදු කරමි.

- (ආ) සමුපකාර තොග වෙළඳ සංස්ථාවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල පරිපාලන වියදම් යටතේ ආරක්ෂක වියදම රු.21,787,903 ක් වූ අතර පරිපාලිත සමාගම් 02 හි මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනුව ආරක්ෂක වියදම් දක්වා නොතිබුණි. සී.ඩබ්ලිව්.ටී ඉකොනොමික් සෙන්ටර්ස් සර්විසස් (පුද්) සමාගම මගින් සංස්ථාව වෙත සපයන ලද ආරක්ෂක සේවා වෙනුවෙන් ලද ආදායම රු.21,756,949 ක් වශයෙන් එම මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල දක්වා තිබුණි. කෙසේ වුවද ඒකාබද්ධ මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනුව සමුහයේ ආරක්ෂක වියදම රු.3,263,542 ක සෘණ අගයක් වී තිබුණි.

සමුහයේ ආරක්ෂක වියදම සෘණ අගයක් ගෙන ඇත්තේ වැට් මුදල සහිත ආරක්ෂක වියදම, ආරක්ෂක වියදම් තුළින් ඉවත් කිරීම නිසාය. එම සෘණ අගය ආරක්ෂක ගාස්තු වල වැට් අගයයි. 2019 වසරේ ගිණුම් වල 2018 වසර නිරූපණය කරන සටහන් තුළින් මෙම ඉදිරිපත් කිරීමේ දෝෂය නිවැරදි කිරීමට පියවර ගනිමි.

සමුහයේ ආරක්ෂක වියදම නිවැරදිව හඳුනාගෙන ගිණුම්ගත කල යුතුය.
- (ඇ) සංස්ථාවේ සහ පරිපාලිත සමාගම් දෙකෙහි මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනුව සමාලෝචිත වර්ෂයේ පරිපාලන වියදම්වල එකතුව රු.398,884,845 ක් වුවද, එය ඒකාබද්ධ මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනුව රු.369,256,211 ක් වීමෙන් රු.29,628,634 ක වෙනසක් නිරීක්ෂණය විය.

සතොස ඉදිකිරීම් හා ඉංජිනේරු සමාගම විසින් අප වෙත යොමු කළ මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනුව ඒකාබද්ධ මූල්‍ය ප්‍රකාශන වල දන්වා ඇති පරිපාලන වියදම් වල එකතුව නිවැරදි වේ.

සංස්ථාවේ සහ පරිපාලිත සමාගම් වල වර්ෂයට අදාල වියදම් ඒකාබද්ධ මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනුව අදාල වියදම සමඟ අනුරූප විය යුතුය.

1.5.4 සංවිධානයේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>සමාලෝචිත වර්ෂය අවසානයේ සංස්ථාවේ මුළු වත්කම් ඉක්මවූ මුළු වගකීම් රු.1,316,339,940ක් මෙන්ම ජංගම වත්කම් ඉක්ම වූ ජංගම වගකීම් රු.2,866,385,344 ක් වූ අතර ඒ හේතුවෙන් සංස්ථාවට සිය වත්කම් තුළින් එහි වගකීම්වලට මුහුණ දීමේ හැකියාව සහ භාණ්ඩාගාර ප්‍රතිපාදන ලබා දීමකින් තොරව අඛණ්ඩව පවත්වා ගෙන යාමේ හැකියාව අවනිශ්චිත</p>	<p>2017/2018 වර්ෂ වල රජයේ අවශ්‍යතාව සඳහා පිරිවැයට වඩා අඩු මුදලකට සහල් ආනයනය කර අලෙවි කිරීමට සංස්ථාවට සිදු වූ අතර, ඒ වෙනුවෙන් මහජන බැංකුව වෙත ගෙවිය යුතු ණය මුදල මහා භාණ්ඩාගාරය විසින් 2021 ජූලි මස සිට වාරික 60 න් ගෙවීම සඳහා අවශ්‍ය කටයුතු සිදුකර ඇත. සංස්ථාවට අය විය යුතු ඉතිරි මුදල් සම්බන්ධව අදාල පාර්ශවයන්ට එරෙහිව නෛතික ක්‍රියා මාර්ග ගෙන තිබේ. ලංකා සතොස ආයතනය විසින් ද ඉහත ව්‍යාපෘතිය යටතේ සංස්ථාවෙන් මිලට ගත් සහල් වෙනුවෙන් මුදල් ගෙවීම 2021.11.15</p>	<p>සංස්ථාවේ වගකීම් වලට මුහුණ දීමට හැකි වත්කම් තත්වයක් පවත්වා ගත යුතුය.</p>

තත්ත්වයක පැවතුණි. දින සිට ආරම්භ කර ඇත.

රු.12,274,007,746 ක් වූ බැංකු ණය ශේෂ හා විශේෂ ව්‍යාපෘති වෙනුවෙන් කළ යුතු ගෙවීම් මෙම තත්ත්වයට බලපෑ ප්‍රධාන හේතුව වී තිබුණි.

කළමනාකාරිත්වය විසින් සංස්ථාවේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳව නිරන්තර අවධානය යොමු කරන අතර, පවතින සම්පත් වලින් උපරිම ප්‍රයෝජන ගැනීමට අවශ්‍ය සියළුම ක්‍රියා මාර්ග ගනු ලබන බව ද, ඒ සම්බන්ධ අවශ්‍ය උපදෙස් මහා භාණ්ඩාගාරය හා වෙළඳ අමාත්‍යාංශය වෙතින් ලබා ගන්නා බව ද කාරුණිකව දැනුම් දෙමි.

1.5.5 විගණනය සඳහා ලිඛිත සාක්ෂි නොවීම

විෂය	මුදල රු.	නොසැපයූ විගණන සාක්ෂි	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
-----	-----	-----	-----	-----
(i) දේශීය සහල් ව්‍යාපෘතියට අදාළව ගිණුම්ගත කර තිබුණු සාමාන්‍ය අපනය සහ කෙටුම් කුළිය	425,864,589	දේශීය සහල් ව්‍යාපෘතියට අදාළව විකුණන ලද සහල් ප්‍රමාණය	සහල් භාරදුන් මෝල් විශාල ප්‍රමාණයක් වසරේදී සිය ගිණුම් පියවීමට කටයුතු කළ බැවින්, 2017 වසරට සාපේක්ෂව 2018 වසරේදී මෙම වටිනාකම වැඩිපුර දැක්වීමට හේතු වූ බව දන්වා සිටිමි.	අදාළ සාක්ෂි විගණනයට ඉදිරිපත් කළ යුතුය.
(ii) භාණ්ඩාගාරයට ගෙවිය යුතු ශේෂ ණය පියවීම	98,718,402	භාණ්ඩාගාරය විසින් මූල්‍ය ආයතනය වෙත ණය පිය වූ බවට තහවුරු කිරීමේ ලේඛන	වටිනාකම තහවුරු කිරීමේ ලිඛිත සාක්ෂි සංස්ථාව සතුව නොමැත.	වටිනාකම තහවුරු කිරීමේ ලිඛිත සාක්ෂි පවත්වා ගත යුතුය.
SRL ණයහිමියෝ	- 655,000,000	වටිනාකම තහවුරු කිරීමේ ලේඛන	වටිනාකම තහවුරු කිරීමේ ලේඛන සතොස මූල්‍ය අංශයේ නොමැත.	වටිනාකම තහවුරු කිරීමේ ලේඛන මූල්‍ය අංශය විසින් පවත්වා ගත යුතුය.
බැංකු වගකීම්	225,000,000	වටිනාකම තහවුරු කිරීමේ ලේඛන	වටිනාකම තහවුරු කිරීමේ ලේඛන මූල්‍ය අංශයේ නොමැත.	වටිනාකම තහවුරු කිරීමේ ලේඛන මූල්‍ය අංශය විසින් පවත්වා ගත යුතුය.

	ලද විකුණුම් වටිනාකම	680,000,000	ලද විකුණුම් වටිනාකම තහවුරු කිරීමේ ලේඛන	වටිනාකම තහවුරු කිරීමේ ලේඛන මූල්‍ය අංශයේ නොමැත.	වටිනාකම තහවුරු කිරීමේ ලේඛන මූල්‍ය අංශය විසින් පවත්වා ගත යුතුය.
(iii)	වෙනත් ණයගැතියෝ ගමට සවිය ව්‍යාපෘතිය -	42,568,994	ඉන්වොයිසි, ලදුපත්	මෙම ශේෂ වසර ගණනාවකට පෙර සිට පැවත එන ශේෂ වන බැවින් ඒවා පරීක්ෂා කිරීමට යම් කාලසීමාවක් ගතවන බවත් එමනිසා ඉදිරි මූල්‍ය ප්‍රකාශන වල සුදුසු පරිදි කටයුතු කිරීමට පියවර ගනිමි.	සමාලෝචිත වර්ෂයේ ගිණුම්වල දැක්වෙන ශේෂයන්ට අදාල සාක්ෂි විගණනයට ඉදිරිපත් කල යුතුය.
(iv)	දිගුකාලීන හිඟ හිටි වෙළඳ ණයහිමි ශේෂ	3,519,166	ඉන්වොයිසි, ගෙවීම් විස්තරය, කාල විශ්ලේෂණ	මෙම ශේෂ සඳහා අදාල ඉන්වොයිස් මූල්‍ය අංශයේ ගබඩා වල තිබේදැයි පරීක්ෂා කර බලා විගණනයට යොමු කරමි.	අදාල ලේඛන විගණනය වෙත ඉදිරිපත් කල යුතුය.
(v)	දිගුකාලීන හිඟහිටි වෙනත් ණය හිමි ශේෂ	187,678,063	ඉන්වොයිසි, ගෙවීම් විස්තරය, කාල විශ්ලේෂණ	මෙම ශේෂයන් 2011 වසරට පෙර සිට මූල්‍ය ප්‍රකාශන වල නිරූපණය වේ .මේ සඳහා මූලාශ්‍ර ලේඛන ගිණුම් අංශය සතුව නොමැති බැවින් , මෙම ශේෂ කපා හැරීමේ කමිටුවට ඉදිරිපත් කර ගිණුම් වලින් කපා හැරීමට අවශ්‍ය කටයුතු සිදු කරමි .	අදාල ලේඛන විගණනය වෙත ඉදිරිපත් කල යුතුය.
(vi)	ගෙවිය යුතු එකතු කල අගය මත බදු	150,812,239	ගණනය කිරීම් හා ගෙවීම්	2017 වසරේ සිට 2021 වසර වන විට 2016-1995 කාලසීමාවට අදාල එකතු කල අගය මත බදු ලෙස රු. 126,106,615.90 ක ගෙවා ඇත. 2020	බදු වලට අදාල ගණනය කිරීම් හා ගෙවීම් විස්තර විගණනයට ඉදිරිපත් කල යුතුය.

වසරේ සිට සතොස ආයතනය ඉහත බද්දෙන් නිදහස් කර ඇති අතර ,අද වන විට අප විසින් මෙම බදු ගෙවීම සිදු නොකරන බව දන්වා සිටිමි .

(vii)	ගෙවිය යුතු වර්තමාන බදු (Current Tax)	161,833,614	ගණනය කිරීම් හා ගෙවීම්	මෙම ගිණුම් නිවැරදි කර 2019 ගිණුම් වර්ෂයේ මූල්‍ය වාර්තා නිවැරදිව සකස් කර තිබේ .මීට අමතරව 2009/1995 කාලසීමාවට අදාලව අනෙකුත් බදු ගෙවීම් කිරීමට ඇති බව දේශීය ආදායම් බදු දෙපාර්තමේන්තුව අප වෙත දන්වා එවා ඇත .ඉහත බදු මුදල් වල නිරවද්‍යතාවය පරීක්ෂා කිරීමට 2009-1995 වසරට අදාල බදු ප්‍රකාශනය මූල්‍ය අංශයේ නොමැත .	බදු වලට අදාල ගණනය කිරීම් හා ගෙවීම් විස්තර විගණනයට ඉදිරිපත් කල යුතුය.
(viii)	තැන්පතු අත්තිකාරම්- දිගුකාලීන සහ	29,692,440	තැන්පතු ලදුපත්	මෙම ශේෂයන් ගිණුම් වල දැක්වෙන්නේ 2011 ට පෙර සිට වන අතර , අප විසින් දැනට ගිණුම් කටයුතු සිදු කරනු ලබන Busy පද්ධතිය තුල 2011 වසරේ සිට ලෙජර් ගිණුම් ශේෂ පමණක් ඇතුලත් කර ඇති නිසා ඉන් පෙර වසර වල ලෙජර් ගිණුම් පරීක්ෂා කිරීමට හැකියාවක් නොමැත . එම ශේෂයන් සනාථ කිරීම සඳහා මූලාශ්‍ර ලේඛන ගිණුම් අංශය සතුව නොමැත.	මූල්‍ය ප්‍රකාශන වල දැක්වෙන ශේෂයන්ට අදාල මූලාශ්‍ර ලේඛන පවත්වා ගත යුතුය.

(ix)	ලැබිය යුතු පොලී ගිණුමේ 2018 ජනවාරි 01 ශේෂය	3,851,521	ස්ථාවර තැන්පතු වලට අදාල බැංකුවෙන් ලද අළුත් කිරීමේ නිවේදන	මෙම ශේෂය සැසඳීම් කිරීමට 2013 වසරේ සිට ලෙජර් ගිණුම් පරීක්ෂා කළ යුතු බැවින්, එම ශේෂය එලෙසම ගිණුම් වල දක්වා ඇත. ඉදිරියේදී එම ශේෂය සැසඳීම් කර ගිණුම් වල නිවැරදි කිරීම් සිදු කරමි.	අදාල ශේෂ සැසඳීම් කල යුතු අතර තහවුරු කිරීමේ ලේඛන විගණනයට ඉදිරිපත් කල යුතුය.
(x)	වෙනත් ආයෝජන -සතොස රිටේල් සමාගම	171,928,690	ආයෝජන වටිනාකම තහවුරු කිරීමේ ලේඛන	ඉහත ආයතනය 2003 වසරේ සිට ඇවර කර ඇත. 2003 වසර හා ඊට පෙර වර්ෂ වල සිදු වූ ගණුදෙනු සම්බන්ධ ලිපි ලේඛන මේ වන විට සතොස මූල්‍ය අංශය සතුව නොමැති බව කාරුණිකව දන්වා සිටිමි.	මූල්‍ය ප්‍රකාශන වල දැක්වෙන වත්කම් වල පැවැත්ම සාක්ෂි මගින් තහවුරු කල යුතුය.

2. මූල්‍ය සමාලෝචනය

2.1 මූල්‍ය ප්‍රතිඵල

සමාලෝචිත වර්ෂයේ මෙහෙයුම් ප්‍රතිඵලය රු. රු.2,236,445,017 ක උනන්දුවක් වූ අතර ඊට ප්‍රතිචර්ද්ධ ඉකුත් වර්ෂයේ අතිරික්තය රු. 106,091,470 ක් විය. ඒ අනුව මූල්‍ය ප්‍රතිඵලයෙහි රු.2,342,536,487 ක පිරිහීමක් නිරීක්ෂණය විය. මෙම පිරිහීමට වර්ෂය තුළ ක්‍රියාත්මක කල දේශීය සහ ආනයනික සහල් ව්‍යපෘති වලින් රු.2,237,443,871 ක අලාභයක් ලැබීම ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වී තිබුණි.

3. ගිණුම්කටයුතුභාවය සහ යහපාලනය

3.1 මූල්‍ය ප්‍රකාශන ඉදිරිපත් කිරීම

විගණන නිරීක්ෂණය

2003 ජුනි 02 දිනැති අංක පීඊඩී/12 දරන රාජ්‍ය ව්‍යාපාර වකුලේඛයේ 6.5.1 වගන්තිය ප්‍රකාරව ගිණුම් වර්ෂය අවසන් වී දින 60 ක් තුළ සංස්ථාවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සඳහා ඉදිරිපත් කළ යුතු වුවද සමාලෝචිත වර්ෂයට අදාළ මූල්‍ය ප්‍රකාශන 2021 අප්‍රේල් 20 වන දින විගණනය වෙත ඉදිරිපත් කර තිබුණු අතර කෙටුම්පත් වාර්ෂික වාර්තාව ඉදිරිපත් කර නොතිබුණි.

කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම

එකඟ වේ. 2022 වසරේ සිට නියමිත දිනට මූල්‍ය වාර්තා ඉදිරිපත් කිරීමට කටයුතු කරමි.

නිර්දේශය

වකුලේඛ විධිවිධාන ප්‍රකාරව මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතුය.